

Svetozaru Miletiću i Narodnoj stranci (5 i 6), na građu o privrednoj i društvenoj povijesti Srema (1), i veze Srema sa Srbijom od 1804—1815, a također i na sve ostale brojeve koji isključivo donose izvore o radničkom, komunističkom i narodnooslobodilačkom pokretu. Tu je, npr., objavljena građa iz razdoblja 1868—1890 (3), 1918—1929 (3), 1919—1941 (8), o PK KPJ Vojvodine, 1941—1945 (7), o OK KPJ Vojvodine 1941—1945 (11 i 12), o Glavnom NOO-u Vojvodine 1943—1945 (13), o sindikalnom pokretu pojedinih struka (14, 15, 16, 17), itd. Sve tri serije govore o značajnim razdobljima historije Vojvodine, donose studije i građu koja daje značajan uvid u razvoj ovog dijela zemlje; posebna je pažnja pridavana onim dijelovima suvremene povijesti koji su i postali dominantni i prijelomni — revolucionarnome radničkom pokretu. Ostale serije vezane su neposredno uz oblast pomoćno historijskih znanosti te uz arhive i zaštitu arhivske građe; neka od izdanja u tim serijama su štampana, druga reproducirana u drugim tehnikama umnožavanja. Deset svezaka (od 1970. do 1985) čini niz »Naučno-informativna sredstva o arhivskoj građi u arhivima Vojvodine«; to su zapravo vodiči kroz arhivske fondove i zbirke, i to arhive Subotice, Sente, Sremske Mitrovice, Pančeva, Kikinde, Zrenjanina, Novog Sada, Bele Crkve i Sombora, te Arhiva Vojvodine u Sremskim Karlovcima. Slijedeća je serija istih informativnih pomagala — analitičkih inventara koji se sadržajno odnose na Arhiv Vojvodine; od 1978. do 1981. god. publicirano je osam svezaka, a daju detaljnije podatke o Glavnom NOO-u Vojvodine, o Zemaljskoj upravi za Srpsko vojvodstvo i Tamiški banat, o Odeljenju za agrarnu reformu i kolonizaciju Glavnog izvršnog odbora NS APV Novi Sada od 1941. do 1951. itd. Od 1968. do 1970. objavljena su tri sveška historijskih bilježaka i sumarnih inventara, te dva sumarna inventara (1971. i 1980) o snimljenoj arhivskoj građi. Važna je i serija izvještaja o istraživačkom radu u inostranstvu (9 bibliografskih jedinica), u mađarskim, rumunjskim, čehoslovačkim, sovjetskim arhivima. U grupi posebnih publikacija (9 svezaka) dat je i raznolik materijal — počevši, npr., od Zakona o arhivskoj građi i arhivskoj službi i njegovu komentar, s uputstvima o primjeni, preko osnovna o registraturama u teoriji i praksi, do korišćenja arhivske građe u naučne, obrazovne i druge svrhe. Na kraju, treba ukazati na knjigu Sredoja Lalića o arhivskoj službi u SAP Vojvodini od 1944. do 1975. (u 1984), koja daje cjelovit pregled te oblasti našega života u navedenom periodu.

Vojvodanska izdanja sa sadržajima iz povijesti, zaštite arhivske i registraturne građe, te arhivske službe te naše socijalističke pokrajine ukazuju na široke mogućnosti arhivista na znanstveno-istraživačkom, a ne samo na stručnom arhivističkom polju. Počesto se, naime, zaboravlja da arhivisti nisu samo stručni radnici kojima je jedan od glavnih zadataka prikupljanje, sređivanje i obrada građe kako bi ona bila zaštićena, na prikladan način bila dostupna istraživačima i drugim zainteresiranim, te prezentirana javnosti, već da su oni i sami znanstveni i stručni radnici koji mogu i umiju objavljivati rezultate svojih istraživanja. To dokazuju i vojvodanski arhivski radnici preko svojih publikacija. (PETAR STRČIĆ).

JUGOSLAVENSKI ISTORIJSKI ČASOPIS 1—2/1987. Novoobnovljeni i nekad popularni JIČ kao da se probudio iz dugogodišnjeg sna — to glasilo Saveza društava historičara Jugoslavije već je i u drugom, obnovljenom godištu izašlo s jednim dvobrojem, a to daje nadu da će se časopis održati u

životu. I u ovom broju zastupljeno je više tema koje opravdavaju njegovo ponovno oživljavanje koje u sklopu jugoslavenske historiografije djeluje ob- jedinjavajuće. Riječ je o sadržajima koji ne samo što donose materijale koji govore o jugoslavenskom prostoru u cjelini već daju uvid u materiju ko- ja je zanimljiva i za širi krug čitalaca a ne samo za uži krug stručnjaka. Zbog toga treba pozdraviti nastojanje Izdavačkog savjeta (Rade Petrović je predsjednik) i Redakcije (glavni i odgovorni urednik je Čedomir Popov) da se koncepcija JIČ-a uhoda i održi u životu. Kako je 1987. godina jubilarna godina Vuka Stefanovića Karadžića (200-godišnjica njegova rođenja), u ča- sopisu je uvodni tekst autora K. Milutinovića »Vuk i crkvena pravoslavna hijerarhija u Austriji«. U našim izdanjima tekst tipa onoga S. Bojanića (»He- mija i hemičari u Srbiji u XIX veku») nije baš uobičajen, ali je zato tim zanimljiviji. »Makedonska nacionalna misao (1878—1903)« R. Ristovskog, »Agrarni programi građanskih političkih partija u Jugoslaviji između dva svetska rata« N. L. Gaćeše, »Od narodnooslobodilačkih odbora do prve vlade federalne Crne Gore« B. Kovačevića, te »Sovjetski kulturni uticaj u Srbiji 1945—1950« Lj. Dimića zaokružuju cjelinu koju je Redakcija JIČ-a uobličila u rubrici »Članci i rasprave«.

Posebno svraćamo pažnju na prilog u rubrici »Istoriografija« čiji je au- tor jedan od doajena jugoslavenske historiografije B. Đurđev: »Ključni tren- utak naše istoriografije«: to je redigirana, primjedbama dopunjena disku- sija sa skupa povjesničara — komunista u CK SKJ, 17. prosinca 1986. Iako u veoma visokim godinama života, B. Đurđev je već tada, na skupu u Beo- gradu, izazvao živu pažnju govoreći vrlo kritički o problemima koji su vi- talni u jugoslavenskoj historiografiji (npr. rad na (ne)izgradnji »Povijesti na- roda i narodnosti Jugoslavije«), te je negativno ocijenio i neke već realizi- rane poznate i velike projekte. Treba upozoriti da je Redakcija JIČ-a ovim tekstom započela diskusiju o raznim pitanjima jugoslavenske historiografi- je. U ovoj rubrici je — ne baš očekivano, jer tekst je ipak prikaz a ne pri- log bitnijega sadržaja — objavljen još i napis B. Petravića, »Venceslav Gli- šić, Užička Republika, Nolit, Beograd, 1986, 288«. Još je publicirano sedam prikaza knjiga, zatim tri informacije — o raspravi na Predsjedništvu SSRN o aktualnim problemima historijske nauke, o svečanoj promociji JIČ-a 1—4/ 1986, i o devetom kongresu historičara Jugoslavije u Prištini. Na kraju je objavljeno šest nekrologa, od kojih čak četiri o historičarima iz SRH (J. Ši- dak, P. Čubelić, B. Stulli, V. Foretić). Treba zaključiti optimistički — Jugo- slovenski istorijski časopis opet je stao na noge i nadajmo se da će tako i nastaviti; ta edicija je potrebna — tekstovi su relativno kratki, ali zato zanimljivi i za širi i za uži krug čitalaca. (PETAR STRČIĆ).

LJ. KRKLJUŠ — S. ŠARKIĆ, »ODABRANI IZVORI IZ DRŽAVNOPRAVNE ISTORIJE JUGOSLAVIJE«, Beograd 1982. Pitanje državnopravnog razvo- ja jugoslavenskih zemalja te, zatim, Jugoslavije uvijek je zanimljivo i za istraživača, i za pripadnike šire čitalačke publike. Uz to treba reći da je uoč- ljivo kako se u nas taj interes pojačava, naročito u široj javnosti, koju kao da sve više zaokupljaju pojedini događaji ili ličnosti iz prošlosti. To je uto- liko značajnije u ovom trenutku kada, npr., u Bugarskoj konstantno traje atak na samosvojnost i naših Makedonaca i Makedonije kao Socijalističke Republike i integralnog dijela SFR Jugoslavije, ili pak kada se imaju u vi- du glasovi u nas koji traže neku reviziju avnojevskih temelja nove Jugosla-